

Motion till riksdagen 2013/14:K377

av **Kent Ekeröth och Björn Söder (SD)**

Upphävande av skrivelse om EU i grundlagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen beslutar att upphäva bestämmelsen i 1 kap. 10 § regeringsformen (RF) om Sveriges medlemskap i EU.

Motivering

Den 1 januari 2011 trädde de nya grundlagsändringarna i kraft. Den ändrade bland annat rättighetsreglerna för att utöka utlänningars skydd, gjorde det möjligt för utlänningar att inneha känsliga positioner inom det svenska statsväsendet, och grundlagsfäste vårt EU-medlemskap genom att skriva in det i det svenska statsskicket. Det sistnämnda har i grunden förändrat hur Sverige styrs, och det står i direkt konflikt till portalparagrafen i regeringsformen som talar om att all offentlig makt i Sverige utgår från folket. Innan EU-inträdet 1995 så gjordes en utredning om hur EU skulle påverka våra grundlagar, *EG och våra grundlagar SOU 1993:14*. Dess slutsats nedan:

En tredje utgångspunkt för utredningen var att det, om möjligt, borde undvikas att ett medlemskap och dess konsekvenser gavs grundlagsskydd redan i samband med ett svenskt tillträde. Man kunde inte utesluta möjligheten att gemenskaperna i en avlägsen framtid utvecklades på ett sådant sätt att Sverige fann anledning att dra sig ur ett samarbete. Det fanns vidare en risk för att svenska domstolar, trots ett riksdagsbeslut om utträde, skulle anse sig skyldiga att fortsätta ge gemenskapsrätten företräde om medlemskapet var grundlagsreglerat. Således borde riksdagen genom ett beslut med enkel majoritet kunna återta de beslutsbefogenheter som hade överlåtits till EG. Mot bakgrund av dessa resonemang – och en juridisk analys av de krav som gemenskapsrätten ställde på medlemsstaterna föreslog utredningen att följande bestämmelse om medlemskapet borde införas som en ny 1 kap. 10 § i regeringsformen.

Har överenskommelse träffats om Sveriges anslutning till Europeiska gemenskaperna och riksdagen beslutat överlåta beslutsbefogenhet till gemenskaperna, gäller de förpliktelser som följer av anslutningen utan

Fel! Okänt namn på

hinder av vad som föreskrivs i grundlag eller annan lag. Förslaget kritiserades av flera remissinstanser och i den politiska debatten (bl.a. myntades beteckningen ”plattläggningsparagrafen” om bestämmelsen). Regeringen framhöll i prop. 1993/94:114 s. 15 f. att regeringsformen inte skulle ändras så att Sverige band sig självt vid ett ”godtagande av gällande rättsläge inom EU”. Sverige borde i stället bevara sin frihet att tillsammans med övriga suveräna medlemsländer utforma principerna för det framtida samarbetet. Mot den bakgrunden borde, enligt regeringen, den föreslagna bestämmelsen inte tas in i regeringsformen.

EU har som bekant utvecklats i en helt annan riktning än det medlemskap som det svenska folket med knapp marginal röstade för 1994. Då var det tal om ett frivilligt mellanstatligt samarbete som marknadsfördes som en större integration av handel och lättare för vanligt folk att resa utan pass. Någon gemensam utrikespolitik eller överstatlig säkerhetspolitik var det inte tal om. Mycket vatten har flutit under broarna och i Grundlagsutredningen, En reformerad grundlag SOU 2008:125, beskrivs EU-medlemskapet på ett helt annat sätt:

Vårt medlemskap i EU är det internationella samarbete som har störst direkt påverkan på det svenska samhället, något som bl.a. kommer till uttryck genom den omfattande överlåtelse som har skett av svensk beslutanderätt från riksdag och regering till EU:s institutioner. En stor andel av de bestämmelser som svenska medborgare har att följa har numera sin grund i regler meddelade på EU-nivå och inte enligt regeringsformens bestämmelser om normgivning. De grundläggande bestämmelserna meddelas i dessa fall inte av riksdag eller regering utan av organ på EU-nivå.

Gemenskapsrätten har på dessa områden företrädare framför konkurrerande nationella bestämmelser, däribland i princip även regeringsformen och våra andra grundlagar. Den slutliga uttolkningen av sådana bestämmelser görs av EG-domstolen och inte av de domstolar som i regeringsformen utpekats som högsta dömande instanser, dvs. Högsta domstolen och Regeringsrätten. På de områden som berörs av en överlåtelse kan Sverige inte längre på egen hand ingå internationella överenskommelser med andra stater eller med internationella organisationer. På samsamarbetsområden som inte förutsätter överlåtelse av beslutanderätt – något som i princip gäller vid polissamarbete och på straffrättsens område samt inom utrikes- och säkerhetspolitiken – har samarbetet formellt inte samma påtagliga inverkan på det svenska rättssystemet. I realiteten innebär dock även dessa samsamarbetsformer långtgående politiska och juridiska bindningar för Sverige.

Svart på vitt framgår att EU-rätten går före svensk rätt, att EU:s domsrätt står över svensk domsrätt, att Sveriges rätt att ingå internationella överenskommelser begränsas av EU. Sedan Grundlagsutredningen gjordes så har även omfattande samarbete inlett rörande utrikespolitiken och säkerhetspolitiken. Vi har till exempel ett europeiskt UD med egen utrikesminister.

Remissinstansers invändningar

Sieps, Svenska institutet för Europapolitiska studier, ansåg att den föreslagna bestämmelsen i 1 kap. 10 § RF innebar att EU-medlemskapet blir en del av det svenska statsskicket, vilket medför att gränserna för hur omfattande över-

låtelse av beslutanderätt som är möjlig enligt 10 kap. 5 § RF blir än mer oklara.

Vår inställning

Tiden talar emot EU. Europrojektet håller på att rasa samman och endast kraftiga interventioner från Europeiska centralbanken i kombination med frikostiga lån till stater som inte klarar av sin budget håller det vid liv. Euron är en del av EU även om man försökt profilera det som något som inte berör andra EU-medlemmar som inte är med i euron. Sverige har gått in med huvudet före i ett medlemskap som inte påvisar några reella positiva effekter. Medlemskapet har nu mer kommit att handla om solidaritet med andra länder än att Sverige faktiskt gynnas av de dryga 33 miljarder vi betalar in varje år till Bryssel. Man kan invända och säga att regeringsformen ska spegla de faktiska förhållandena för Sveriges statsskick. Att EU-medlemskapets grundlagsfästning bara visar på hur det faktiskt ser ut. Att EU har en särställning och många av våra lagar har sin grund i EU, det är inte mer än naturligt att det också framgår av RF. Att handlingen är symbolisk. Och att ett utträde ur EU kommer i vilket fall ta lång tid och ske stegvis, en grundlagsändring kommer inte att göra detta förfarande långsammare. Men då glömmer man också bort varför vi valde att inte grundlagsfästa EU-medlemskapet i och med tillträdet till EU.

Anledningen till varför man inte gjorde detta från början var just av säkerhetsskäl, för det fall att samarbetet inte fungerade eller för det fall att man ansåg att detta inte skulle vara något beständigt så ville man ge Sverige en möjlighet till ett snabbt utträde. Goda argument som om möjligt klingar sannare idag än då. Nej, motiven till att införa EU i grundlagen är inte att man vill spegla statsskicket, det har fungerat väl utan att tydliggöra detta. Den bakomliggande orsaken har varit att binda upp Sverige för en lång tid framöver i ett projekt som allt snabbare bryts sönder. Detta har man gjort utan någon som helst debatt om själva grundlagsändringen, mycket beroende på att Sverigedemokraterna inte satt i riksdagen när man klubbade igenom ändringen första gången. Utan någon debatt har man genomfört de mest grundläggande förändringarna i svensk grundlag på över 30 år där man vitalt ändrat villkoren för vårt svenska statsskick. EU då är inte vad EU är nu.

Numera utgår inte all offentlig makt från folket och detta vill vi ändra på. Riv upp grundlagsfästningen av EU-medlemskapet och ge svenskarna ett val och frihet.

Stockholm den 1 oktober 2013

Kent Ekeröth (SD)

Björn Söder (SD)